СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 73. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 30-го березня, 1937. VOL. XLV. No. 73. Jersey City, N. J., Tuesday, March 30, 1937. THREE CENTS

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРОТИ СИДЯЧИХ СТРАЙКІВ

ВАШИНҐТОН. — Вилєм Ґрін, предсідник Американської Федерації Праці, виступив з публичним осудом сидячих страйків. Він осудив уживання їх у промисловій боротьбі, бо, мовляв, вони є противзаконним захопленням приватної власности та їм противиться публична опінія, а тим самим мусять пошкодити робітничим інтересам.

Він каже, що вони мусять викликати ухвалення ріжних репресійних законів, і взиває робітників не підпирати тактики Комітету для Промислової Організації.

АВТОМОБІЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ НА МЕРТВІЙ ТОЧЦІ.

ЛЕНСИНҐ (Мішіґен). — Переговори між Джоном Луисом, предсідником Комітету для Промислової Організації, та Волтером Крайслером, представником фабрикантів автів з підприємства Крайслера, не довели до нічого, не дивлячися на те, що представник робітників заявив свою готовість відступити від домагання признати його організацію одинокою представницею робітників.

За заходами стейтового губернатора Мерфія переговорів не зірвано.

ВИБУХ У КОПАЛНІ ВУГЛЯ.

ДЮБОЙС (Па.). — В одній вуглевій копальні в Креймері, десять миль звідсілля на полудне, трапився в суботу вечором підземний вибух, від котрого втратили життя 9 людей.

У копальні, в котрій звичайно працює коло 1,200 робітників і котра вважається за одну з найбезпечніших копалень в околиці, працювали в суботу лишень три робітники, що робили звичайні обстукування скал. Кромі цього до копальні зійшли ще два робітники, щоби динамітувати покладки вугля й в цей спосіб приготовити роботу для робітників у понеділок. Зараз по першій експльозії динаміту затряслися скали так, що три робітники, заняті обстукуванням скал, мерщій дісталися на поверхню землі.

Там вони дістали собі до помочі це чотирьох і з ними зійшли під землю ратувати товаришів. Як вони зайшли під землю, яких 45 мінут по першім вибуху, наступив під землею другий вибух.

Другий ратунковий відділ знайшов усіх 9 майнерів неживих. Між убитими є 29-літний майнер Степан Ясенчак.

Стейтовий уряд зарядив слідство над причинами катастрофи. Покищо копальняні інжинири догадуються, що розсаджування вугля динамітом запалило більшу масу вуглевого газу.

УРЯД ЗГОДЖУЄТЬСЯ ЗАДЕРЖАТИ ДИПЛЬОМАТИЧНУ ТАЙНУ.

ВАШИНҐТОН. — Так званий розслідний штаб департаменту стейту приготовляв від якогось часу до публікації документи з американської дипльоматичної історії. Як приготовні праці вже були на викінченню, кілька держав запротестувало проти публікації деяких документів і уряд згодився цих документів не публікувати.

СМЕРТЬ СВЯЩЕНИКА В ОГНІ.

НЮ ЙОРК.— Підчас пожару парохіяльного дому при римо-католицькій парохії в Дженої, при Линден Булварді, що скоївся в ночі пiд Великдень, помер удушений димом пожару о. Джан Гилперт, парох церкви. Переїжджаючий шофер таксівки побачив огонь і заалярмував пожарну сторожу. О. Гилперта винесено з дому й пробувано оживити, але заходи не вдалися.

БОРОТЬБА ЗА РЕФОРМУ СУДУ.

ВАШИНҐТОН. — Демократичні губернатори стейтів Алабама, Джорджія, Луїсіяна й Савт Каролайна, промовляли в суботу на радіо за Рузвелтовим пляном реформи суду.

До судейського комітету сенату, що розслідже проект президента, зголосилися 400 осіб, щоби свідчити проти цього проекту.

Безпартійна Ліґа Праці збирається влаштовувати віча за цей проект.

ВАЖНІ ПРОЕКТИ ПРИХОДЯТЬ НА ПОРЯДОК ДНЯ.

ВАШИНҐТОН. — Цього тижня будуть поставлені під дебати в конґресі проект закона про асекурацію рільничих засівів та проект Ґофія й Винсона про вуглевий промисел.

СТРАШНИЙ ВЧИНОК БАТЬКА.

ВАЙНЛЕНД (Ню Джерзі). — Вилєм Дж. Гилерин, 37-літній помічник у місцевого погребника, зайшов на Великдень до дому своєї родини, з котрою він не жив, і пострілив своїх двох синів, 5-літнього Реймонда й 7-літнього Роберта, так тяжко в голову, що вони відай помруть не дивлячися на негайну лікарську допомогу. Потім батько стрілив собі в висок і вбився на місці.

ЗНАК ЧАСУ.

ПАРИЖ. З огляду на те, що в нинішніх часах французька суспільність дуже схвильована, передразнена і схильна влаштовувати ріжні демонстрації, які часто кінчаються пролитям крови, французькі фабрики задумали виконувати такі газові бомби, які викликували би успокоєння душевних настроїв товпи й змушували її плакати, або сміятися.

УКРАЇНСЬКИЙ ХЛОПЕЦЬ ІДЕ НА КОРОНАЦІЮ ДО ЛОНДОНУ.

Один з 14 школярів, яких уряд Алберти вибрав, аби їхали на коронацію короля Юрія до Лондону, є український хлопець Стенлі Степан Костащук з Веґревіл.

МАЧОХА ВБИЛА ТРОЄ ДІТЕЙ.

Свого часу ми вже писали, що в Квасах жандармерія арештувала залізничаря Андрія Стенчука і його молоду жінку. Перша жінка Стенчука померла і незадовго по смерти одружився він з сестрою померлої 22-річною Анною, з якою мав любовні відносини за першої жінки. Від першої жінки осталося троє малих дітей, які мачоха, хоч була їх тіткою, збиткувала та жахливе мучила. Аж одного дня троє дітей нагло померло. Хустська прокураторія розпочала слідство і внутрішні части були заслані до Праги, для хемічного розбору. Виявилося, що діти були отроєні арзеном. Бестіяльну мачоху, а також і її чоловіка жандармерія вже давніше арештувала.

ЗАСУДИЛИ Д-РА ФЕНЦИКА.

Кілька літ тому Карпаторусский Голос написав статтю проти мукачівського шкільного інспектора Марковича. Було там між іншим написано, що не знає добре ні по руськи ні по українськи, несправедливо поступає з учителями і т. д. Карпаторусскому Голосові не вдалося доказати правду і Краєвий суд в Ужгороді засудив д-ра Фенцика на 600 кч. грошевої кари та на заплату 1,5600 кч судових коштів.

ТРОЄ ЛЮДЕЙ ПО 200 ЗЛ.

У Радомі арештували три особи, що належали до банди, яка торгувала людей. За 200 зл. можна було собі в них замовити отроєння противника, чи члена родини. Злочинці станутъ незабаром перед судом. Їм грозить кара смерти.

ПОТРІЙНЕ ВБИСТВО.

НЮ ЙОРК. — В неділю, коло 3-тої години сполудня, прийшли до мешкання пані Джідіон у 4-поверховім домі про 50-тій улиці, запрошені нею на великодний обід: її чоловік, що з нею не мешкає, їх дочка, пані Куднер, та її чоловік. Застали двері мешкання відкриті, вони ввійшли до середини без стукання. Тут вони найшли в спальні мешкання тіла пані Джідіон та її 20-літньої дочки Вероніки. Хтось видимо побив їх по голові на смерть. В іншій спальні гості найшли тіло Френка Берница 35-літнього ресторанового обслугувача, що жив при матері й дочці; він видно, згинув пробитий у груди гострим інструментом підчас сну.

Гості негайно повідомили поліцію, і ця стала допитувати й гостей і всіх знакомих обох жінок.

305 КАНАДИЙЦІВ З РІЧНИМ ДОХОДОМ ПОНАД $50,000.

Оповіщена 16 березня домініяльним урядом статистика показує, що за фіскальний рік, що скінчився 31 березня 1936 року в Канаді заплатило доходовий податок 304 особи, що мали за рік понад 50 тисяч долярів приходу. Пересічно на кожного з них припало заплатити 36 тисяч і 367 долярів доходового податку. Разом доходового податку заплатили вони 11 міліонів, 55 тисяч і 666 долярів. А разом було в Канаді 199 тисяч і 102 особі, що прийшлося їм заплатити доходовий податок. Всього доходового податку заплачено 32 міліони, 983 тисяч і 232 доляри.

„ЗЛІКВІДУВАТИ БЕРЕЗУ!"

В статті під таким заголовком в „АБЦ" І. К. м. і. пише: „Ми є противниками ізоляційного табору в Березі навіть для комуністів, не тільки з оглядів принципових, а й практичних. На нашу думку, є це засіб боротьби зовсім безуспішний, бо творить єдино мучеників і облекшує таким чином комуністичну пропаганду. Суворі, навіть дуже суворі кари, одначе видавані такими судами, яких безсторонности і справедливости ніхто не може піддавати всумнів, є куди успішнішим засобом боротьби з пропагандою чужих агентур. Очевидно, суди мусять карати всіх, не тільки знаряддя, але й дійсних спричинників цілої комуністичної акції.

Очевидно, й це не вистарчить. Комуністичній ідеольоґії треба протиставити виразно і без компромісів національну ідеольоґію, що змагає до радикальної перебудови устрою. Бо ідеї не поборється тільки репресіями, навіть зовсім справедливими. Репресію будуть єдиною карою за державну зраду, якою є в свойому є сьогодні всяка комуністична діяльність у Польщі.

У всякому разі ситуація є сьогодні заповажна, щоби дальшим зберіганням ізоляційного табору в Березі вспирати волі міродатних чинників скріплювати комуністичний рух".

КОШИЦЬКЕ РАДІО ПЕРЕКРУЧУЄ ПРІЗВИЩА.

Знана річ, що кошицька радіо нас, підкарпатських українців не признає. Вісти висилає або по московськи, або якоюсь незрозумілою для нас мішаниною з препоганими наголосами. Новіше вже і прізвища перекручує ніби то на російське. Так недавно п. губернатора Грабаря назвало „Грабар"-ем.

ПОГОРІЛА УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА В ФОРТ ВІЛІЯМ.

Рано 15. березня погоріла українська православна церква в Форт Вілиям, Онт. Згорів східний кінець церкви, а при тім цінні священичі ризи, образи та інші церковні речі. Причина пожежі невідома.

Коли прибула огнева сторожа, полумінь бухала вже з вікон східної бані церкви. По двох годинах праці сторожа всціла вгасити огонь. Шкоду обчислюють на $2,800, однакож деяких згорівших річей за жадні гроші не можна буде відкупити. Між ними є гарні вишивані ризи пароха, о. Берика.

МОВЧАВ ЗА 20 ЛІТ.

Калушанський учитель Арпад Палаштій підчас світової війни за довший час побув на фронті. Це лишило глибокі сліди в його душі. Як вернувся з війни, став він мовчалим і в кінці цілковито замовк, нічого ні з ким не говорив. Треба було його спенсіонувати. Перебував він у своїх дітей і занимався читанням святого письма. Аж тепер по 20-ти роках несподівано зачав знову говорити. Виявилося, що Палаштій зарікся сам, що не буде за 20 літ говорити. 14. II. 1937 р. минуло 20 літ того зарiку і він знов говорить як передтим.

МУНІЦІПАЛ УКРАЇНА КУПИВ КАНЦЕЛЯРІЮ.

Муніципал Україна в Алберті купив 15. березня канцелярію в Мирнам, Алта. Муніципальна рада складається з Олександра Юби, В. Стельмащука, М. Хміляра, Н. Сосновського, П. Запарнюка і В. Карпчука, а секретарем є Іван Ґерелюк.

ДЕЗЕРТИР УБИВ ЖАНДАРМА.

По мукачівських виницях скривався військовий дезертир Алойс Ріщка, родом з Морави. Рішка вже більше разів тікав з війська, через що був кілька разів караний. Найновіше викрав від надпоручника револьвер і знову втік із полку. В мукачівській винниці заломився до одної хати в винниці, викрав цивільний одяг, але по дорозі зустрівся з жандармською розвідкою, яка його хотіла задержати. Рішка спротивився і вистрілив на розвідку, при чому смертельно поранив жандармського стражмістра Вацлава Шільґу, а другого жандарма поранив легше. Другий жандарм в обороні вистрілив на дезертира і той на місці помер. Тяжко ранений жандарм мукачівської лічниці, де він помер.

СТАЛІНОВІ НАБРИДАЮТЬ ПОЧЕСТИ

МОСКВА. — На зборах Центрального Комітету комуністичної партії Сталін виголосив знаменну промову, в якій висловився проти того, щоб у пресі, промовах, ріжних публичних виступах занадто обожати большевицьких лідерів, та цілий режім. Сталін мав на увазі також свою власну особу, яку в останніх роках большевицька пропаґанда гльорифікувала без границь. У своїй промові Сталін також остерігав большевицький режім, що він має небезпечних ворогів за границею і внутрі краю. Цими ворогами в першій мірі є троцькісти, говорив Сталін, які „здегенерувалися до безпринципної банди нищителів, вбивників й продажних аґентів чужих сил". Крім них великою небезпекою для большевицького режіму є також поступовання самих большевиків, які часто є засліплені, залюблені самі в собі, зарозумілі, й занадто вихвалюють все, що тепер робиться в Совєтах. — Ця промова Сталіна була знята на плиту й відтак передана радієм по цілому краю. Рівночасно з тим появилися по всіх большевицьких часописах, які до тепер самі вишукували найкращих прикметників для Сталіна, перестороги, що безграничнa фанфаронада й звеличування цвітистими промовами Сталіна й інших большевицьких лідерів, є шкідливе.

ЗМІНИ В КОМІСАРІЯТІ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

МОСКВА. — В совєтському комісаріяті закордонних справ, що дотепер знаходився під проводом Літвінова, зайшла важна і несподівана зміна: усунено Миколу Кристінського, що був заступником Літвінова й перенесено його до комісаріяту справедливости, що підлягає Миколі Криленкові. На це усунення не подано ніяких урядових причин ні пояснень; також покищо не назначено на перше місце Кристінського іншого чоловіка.

СПОКІЙ НА МАДРИДСЬКОМУ ФРОНТІ.

МАДРИД. — Місто пережило день Великодних Свят у мертвому спокою. Ніхто не нападав на місто, ніхто його не обстрілював і ніхто не відстрілювався. Проте настрій у місті був дуже пригноблюючий і сумний. В той день еспанці мали час застановитися над тим, що роблять.

ІТАЛІЙСЬКІ ДОБОВОЛЬЦІ ВІДСТРІЛЮВАЛИ СЕБЕ.

ВАЛЕНСІЯ. — Італійський маор Антоніо Лучіяно, якого взяли в полон в мадридських боях червоні війська, розказував, що по стороні ген. Франка бореться біля 40,000 італійських добровольців. Серед них є дисципліна і порядок, але в часі останньої поразки біля Мадриду, в їх рядах повстало заміщання. Команда перекидала військові частини з одного фронту на другий з такою скорістю, що вони збилися з пантелику й не знали в якому напрямку є ворог. У висліді вони почали себе взаїмно вистрілювати. Його власна сотня попала в огонь з одного боку червоних військ, а з другого своїх власних і у висліді її цілком знищено.

ПАПА БЛАГОСЛОВИТЬ ВІРНИХ.

РИМ. — З нагоди свят Великодня, Папа, що перший раз від часу своєї тяжкої недуги появився на дворі, благословив в церкві св. Петра вірних. В церкві зібралися непроглядні маси народу. В середині було біля 50 тисяч, а з двіста тисяч було на дворі.

СТРАШНИЙ ГОЛОД В КИТАЮ.

ЧОНКІНҐ (Китай). — Цілу китайську провінцію Шевчан навістив страшний голод, що повстав внаслідок великої посухи. Голодує біля десять міліонів людей. Люди вмирають тисячами. Поліція не впускає зголоднілих людей до міста Чонкінґ, що являється столицею цеї провінції. Проте зголоділі матері, що виглядають немов кістяки, враз зі своїми, теж висхлими дітьми, продираються через кордони поліції, щоб на міських смітниках шукати якоїсь поживи. Сотки з них вмирають щодня на вулицях.

БЕЗБОЖНИЦТВО ДАЛІ ПРОВАЛЮЄТЬСЯ.

МОСКВА. — Большевицький урядовий орган „Ізвестія" приносить чергову алярмову статтю, що безбожництво в Совєтах цілком провалюється. Загальне число членів безбожницької організації спало з п'ятьох міліонів до двох, а тепер далі спадає. Нема вже зацікавлення безбожницькою ідеєю, скаржаться „Ізвестія". Молодь, яка була головною підпорою безбожницького руху, тратить чимраз більше зацікавлення в тому русі і або навертається сама до релігії, або дивиться на релігію як на щось конечне, що мусить існувати й тому його не потрібно нищити.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОЛЬШЕВИЦЬКА БУРЖУАЗІЯ

Питання матеріяльного забезпечення людей у Росії, про котре заговорив з Москви кореспондент „Ню Йорк Таймсу”, знаходить цікаве висвітлення ще в недавно виданій книжці французького письменника Андре Жіда під наг.: „Поворот з Росії”.

Цей Андре Жід, подібно як Волтер Дюренті, є большевицьким симпатиком. Він навіть починає свою книжку з признання, що „три роки тому він заявив свій подив і свою любов до союзу радянських републик”. Та не дивлячися на це, він не замикає очей на ріжні прояви життя в Росії.

Порушує він і питання приходів. Він підчеркує передівсім факт, що приходи людей у Росії є нерівні. Він уважає, що проти цього протестувати зайво. Він навіть готов признати, що це конечне. Одначе, на його думку, большевицький уряд має силу вирівнати ці нерівності. Большевицький уряд цього не зробив, і через це, — Андре Жід каже з острахом, — у Росії повстає новий ґатунок робітничої буржуазії.

Жід завдає собі більше труду, щоби розказати, яка ця робітнича буржуазія. Ці нові, большевицькі буржуї мають кращі приходи від загалу робітників. Вони вдоволені життям. Як люди вдоволені, вони консервативні; вони зацікавлені в тому, щоби задержати це, що вони мають. Ці люди хотіли би передавати свій стан своїй родині. Вони роблять заходи, щоби по їх смерті їх маєток переходив як спадщина на дітей, бо вони хотіли би передати своїм дітям своє привілейоване становище. Вони не дивляться за те, щоби діти самі добули собі краще становище працею або заслугами для громадянства: вони хочуть передати дітям своє становище без огляду на те, чи ці діти на це заслуговують. Їх діти мають мати становище від товаришів просто тому, бо вони діти впливових чи багатих батьків, діти буржуазії.

Жід підчеркує наперед, що це все стоїть у виразнім противенстві з кличами, які большевики голосять як основи суспільного будівництва. Практика консерватизму стоїть у суперечності з кличами невдоволення, революційности й поступу. Практика творення вищої кляси, буржуазії чи аристократії, стоїть у суперечності з большевицькими кличами будувати безклясову суспільність. Практика передавання маєтку дітям йде проти кличів громадського маєтку. Як большевики виступають проти буржуазних тенденцій у капіталістичних країнах, то заводити буржуазію в себе є чистим фарисейством.

Большевики мали би оправдання для себе, якби вони робили якісь реальні заходи, щоби протиділати творенню нової буржуазії. Одначе, як Жід каже, вони не то що такої акції не роблять, але своєю політикою ще цій новій буржуазії схлібляють й потурають.

У цей спосіб письменник, що заявив свій подив і любов для СССР, підтвердив те, що про тенденції в російській суспільності завважали давно вправні й безсторонні дослідники.

ЧИ МИ ГОТУЄМОСЬ ДО ВІЙНИ?

(Дискусійно-інформаційна стаття, надіслана з Европи).

III.

У відповідь на статтю п. Приходька „Чи хто знас готується до війни” виступив у львівськім „Ділі” з обширною статтею п. **Іван Ющишин,** один з головних робітників у „Великому Лузі” та помічників його начальника д-ра Р. Дашкевича.

І. Ющишин відповідає у своїй статті, що має заголовок **„Орґанізація, яку промовчують”.** Вона приносить деякі просто ревеляційні вісти, зокрема для тих, що живуть далеко від Рідного кКраю, тай взагалі для тих, що не знають закулісових справ у польсько-українських відносинах.

Пишучи давніше про „Луги”, я давав до зрозуміння, що коли „Луги” орґанізує д-р Р. Дашкевич, колишній отаман повітової „Січи” у Львові і начальник „Товариства Укр. Січових Стрільців” також у Львові — а на Великій Україні підчас війни з большевиками — бриґадир січово-стрілецької артилерії, то — розпочинаючи орґанізацію „Лугів” — має він певно якісь далекосяглі пляни.

Послухаймож тепер щодо цього бодай в скороченню виводів п. І. Ющишина.

Пан Приходько підносить, що Европа стоїть на передодні нової великої війни, котра може стати для нас великою національною катастрофою, якщо ми дальше будемо розпорошковані і якщо не думатимемо про найвищі національні завдання та обовязки.

Хоч погляди Приходька — каже Ющишин — є однобічні і неповні, то проте він добре підглянув названу правду, що ґалицьке громадянство потонуло з головою у дрібних орґанізаційних працях і що воно розбите політично.

На це каже І. Ющишин, що гуртуючи членів у ріжних освітних, економічних, професійних і тіловиховних орґанізаціях — ми фактично обєднуємо розбитий і розпорошкований нарід і тимсамим підготовляємо його посередно до великих завдань нації, навіть і до війни.

Але не бракує в нас також і праці, що ставить своєю виразною ціллю безпосередну **военну підготовку.** І ось тут І. Ющишин має на думці орґанізацію **„Луг”,** який хотя формально і статутово є тільки руханково-спортовим товариством — веде фактично вже 12-тий рік військову підготовку серед своїх членів.

Правда і це, що „Луг” не може вести вправ своїх членів з крісами в руках і т. д. Але тим неменше виховує він своїх членів у військовій дисципліні, послуху, ладі, а подекуди і муштрі.

Головне те, що кожний член „Лугу” знає, що він заправляється і виховується до війни, що **„Луг” є завязком майбутньої** української армії. Української інтеліґенції є в „Лузі” дуже мало. Крім цього поборює його — і власне громадянство. Та проте „Луг” веде вже від 12 літ свою працю, зорґанізував понад 800 товариств і виховав поверх 50,000 членів вишколених по військовому.

П. Ющишин заперечує рішучо погляд, що „у нас то нині військової підготовки нема”. „Луг” її веде і дальше вестиме, каже п. Ющишин.

А тепер мусить заясувати своє становище і автор отцеї статті.

„Лугови” брано від самого початку його існування за великий гріх, що він стоїть у звязку з „польскєм пшиспособєнєм войсковим”. Алеж власне та обставина дала йому можність практичної роботи у своєму напрямі. А я тверджу, що досі „Лугови” не міг ніхто виказати ні одного фактичного хрунівства. Таж „Луг” приняв за свій гимн звісну пісню:

„Ой у лузі червона калина похилилася,—
Чогось наша славна Україна зажурилася.
А ми тую червону калину підіймемо
А ми нашу славну Україну — гей! розвеселимо!”

Чиж є у тій пісні що зрадницького? Чиж не співали її іще перед світовою війною наші славні „Січи”?

Якщо вибухне нова війна, то вона буде з большевиками.

Я не входжу в те, **хто** з ними війну буде вести. Обговорюючи це питання можна би дуже широко розпустити крила фантазії. Покищо — невидно, щоби німці дуже рвалися до неї, маючи необезпечені плечі. А поляки також до війни покищо не паляться.

Найможливішою є ще комбінація, що народам Росії (до москалів включно) урветься нарешті нитка терпеливости і коли большевики вже себе достаточно взаїмними мордами ослаблять — ті народи рішаться на крок рішучий і скинувши з себе большевицьке ярмо почнуть кожний про себе самостійно дбати. А тоді певно і поміч збоку наспіє — хочби і в самолюбних ціллях — але наспіє.

Польський маршал Ридз-Сьміґли вже раз ішов разом з Петлюрою на Київ. Дуже можливо, що і тепер піде. А як піде, то тепер буде мати коло себе український корпус. Ось це є та важна справа, над якою треба подумати — вже тепер. Закривати її — не є розумно.

Недавно підчас італійсько-турецької конференції зазначено, що треба буде звернутись до тих народів, що власне стараються вирватись з московської неволі. Межи ними на першім місці покладено власне **Україну.** Бачимо, що до нашої справи зачинають ставитися у світі цілком серіозно і лише ми самі через брак солідарности і через кружково-партійне розбещення — не використовуємо цеї ситуації як слід.

Таке розбещення є в краю, але мабуть у Вас в Америці також немале. Повстали всілякі „Оборони української державности” чи як вони зовуться, а провідники тих орґанізацій певно переконані, що то власне вони, а не хто інший має станути на чолі (ніколи нижче!) всеукраїнської визвольної акції.

Є це знана „е” і „і”-міґраційна хороба але вона може бути толерована лише до часу. До часу, коли як німець каже — справа починає бути вже „ернст” (поважною).

Адже власне наша українська справа наближається уже до того вершка розвою, а чим вона ближча до нього — тимбільше мусять уступати на бік особисті чи орґанізаційні амбіції, а вся наша сила мусить бути звернена на одно: на військову орґанізацію і її скріплення, та на призначення до розпорядимости нашого державного центра якнайбільше вироблених політично людей, обізнаних з чужими краями і чужими мовами.

Така стаття, як отця І. Ющишина в „Ділі” про військове значіння „Лугів” була би іще навіть перед роком неможлива. Польський уряд не допустив би її на світ божий. Але тепер вона вийшла вигідно на світ, і то без одної хочби білої плями. Значить, щось в тій справі робиться. Чи можна в таких моментах мовчати?

(Кінець).

Клим Обух.

ПРОТИ ЗАРОЗУМІЛОСТИ

Серед низки статтей старокраєвого часопису „Наш Прапор”, якими цей часопис намагається зреформувати життя в українських селах, находимо статтю під заг. „Проти зарозумілости і рабства”. В ній дуже вірно описано ті типи молоді й старших господарів, що то супроти своїх зарозумілі й горді, а супроти чужинця гнуться в штири погибелі, що то хотіли б жити легко і хитро, а тому пускаються на всяку підлоту, лизунство і рабство.

Часопис твердить, що ті лихі прикмети треба в зародку викорінювати. Початком цього лиха треба вважати зарозумілість. І на ню треба усім свідомим громадянам звертати увагу. Її треба представляти громаді як причину того, що громада не розвивається як треба. На цю тему читаємо в згаданому часописі таке:

„Коли десь в громаді не видно жадного поступу в культурно-освітній праці, то причиною застою а то й занепаду є те, що там людям здається, що вони вже все знають. Вони у своїй глупій зарозумілості кажуть, нам нічого не треба, нам непотрібно, щоби нас хто вчив, ми маємо свій розум, нас ніхто не переконає і т. п. Вони на відчит чи реферат не приходять, до жадної культурно-освітньої орґанізації не належать, книжок і ґазет не читають, бо вони нікому не вірять. А навіть, як випадково прийдуть послухати якоїсь розумної промови, то тількиназверх похитають головами, та всміхаючись кліпають очима, а в думці собі думають: „Говоріть собі, говоріть! А я таки по свому як робив, так дальше буду поступати!” До жадного товариства не впишуться, бо тут є свого роду карність, залежність і зобовязання, а головік хоче собі бути сам. „Я собі сам, каже, ніхто мені не до розказу!”

Через те по наших селах і містечках витворився тип людей, що наче кертиці підточують усяку громадську роботу. Це не є байдужники, що з несвідомости тримаються темноти і вже зжилися з цим, що вони все мають бути останні, найгірші, і погорджені, але це є такий тип людей, що вдають навіть дуже свідомих, премудрих, всюди потакують головами, хитренько всміхаються, ще й з інших покпивають, а самі неграмотні і заскорузлі у своїй несвідомости і заїмности. Вони з глупої зарозумілости не хотять піднестися до просвічення і свідомости, і зробити перелім у своєму поступованні, щоби не признатися, що вони були темними. Це так само, як неодин „твердий русин”, тільки тому не хоче признатися, що він українець, щоби не виглядало, що він передтим направду був збаламучений московськими посіпаками”.

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ, КОМУНІЗМ І СЛОВАКІЗАЦІЯ.

Католицькі єпископи нашої републики, як уже відомо, видали проти комунізму пастирський лист. Зміст листа, якого ориґінал написаний був чеською мовою, перекладено на рідні мови поодиноких народностей католицького і гр.-кат. віроісповідання. Наше населення на Пряшівщині діждалося також пастирського листа, але в мові, яку коротко можна склясифікувати лише одним словом: **жах!**

Перекладач цього листа не знав ані української, ані російської мови, ані навіть говірки нашого населення і тому ратував ситуацію чехословакізмами, стаючи таким способом правою рукою Словацької Ліґи у винародовлюванню українського населення таки при помочі гр.-кат. церкви...

Як саму інтенцію цього пастирського листа, в такій жахливій мові, порозуміли вірники, свідчить найліпше факт, що в однім селі по Службі Божій урадований селянин сказав до зібраних людей:

— Чули, добрі люди, як пан превелебний у церкві читали, што од ґнеска не лем руснаки, але і попи і біскупи будуть доведна тримати з команістами.

— Ге-е-е, видите, куме, што за гунцуцка політика на світі — обізвався другий з гурту. — Уже і попи і біскупи ся ґу нам примилюють, як лем почули, што команісти коло Мадрида перемагають...

Окремих коментарів до цього діяльоґу не потрібно. — („Українське Слово”).

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористична повість.

(29)

Як засвітили світло, капітан купив китицю рож і дав її Ґлаффірі Семенівні.

— Бачиш, китиці дістаю від знайомих, а власному чоловікові навіть це на думку не прийде — докоряла чоловікові.

— Ті чотири костюми, що ти купила собі в Біяріц, це хіба трохи більше ніж цвіти?! Або ті капелюхи з Парижа — боронився неперебираючи в засобах підхмелений Іванів.

— Чуєте, пане капітане, як докоряє мені?

— Сі, сі, сеньора — впевняв капітан, а щоби перебити подружу суперечку підніс тост за їх здоровля.

На цьому скінчилася вечеря, заплатили та встали від стола. Іванів заточувався трохи, а капітан і Ґлафіра Семенівна дякували одно одному за вечерю. Підчас довгої дороги до Кафе Шаптан, де забажали провести вечір, капітан користаючи зтемноти стискав пристрасно руку Ґлафірі Семенівні.

Каварню застали повну всякого товариства і під оглядом одягів і під оглядом роду публики. Капітан провів Іванових поміж столиками під саму естраду. Там якийсь знайомий відступив йому місце. Замовили шампана та ріжні медяники, що є любим присмаком еспанок.

Небаром почалася вистава. На естраді зявилася товстолезна еспанка в короткій синій спідниці, що відслонювала її грубі ноги, та стала співати французькі куплети.

— Француженка? Таке можемо побачити й у нас дома! — нетерпеливився Іванів. — Я хочу бачити еспанські танки!

— Сі, сі, зараз — заспокоював капітан.

І справді на сцену вийшли три підстаркуваті еспанки та стали танцювати народні танці при звуках ґітари й тамбуріна.

— А то старі бабища! — — скривився Іванів.

— Молоді не має практік — пояснював капітан.

Після збірних танців почався сольовий попис. Виступала молода, дуже звинна танечниця, що танком на столі викликала загальне захоплення.

— Падре Хозе! — скрикнув нараз Микола Іванович.

Недалеко столика стояв старий чернець у цивільному одязі та всміхався добряче.

— Пст! Сеньор! Я тут не падре, лише Альварез.

— Добре, не забудемо.

— Я іде завтра щойно до Барсельона то хотів вечір бути з вами. В готель сказали, що ви тут.

— Дуже добре, кабалеро Хозе, що ти тут прийшов — радів Іванів і поклепував черця по коліні.

— Ах, мадам, падре говорив, я мусіти їхати завтра Барсельона.

— Дуже гарно, поїдемо всі разом, правда, Миколо, тож уже крайня пора для нас — сказала Ґлафіра Семенівна, не рада з розлуки з капітаном.

Іванова мусіли майже винести з каварні, такий був пяний. Цілувався і обнімав еспанців так довго, що аж жінка, яка ждала в повозі, нетерпиливилася. Вкінці постановили стрінутися найближчого дня на двірці північної залізниці й повіз рушив.

XX.

Іванови, як звичайно, приїхали годину заскоро на двірець. Одначе тепер Ґлафіра Семенівна не докоряла чоловікові, бо сподівалася, що вже застане капітана, про якого не переставала думати. Микола Іванович покидав Мадрид дуже розчарований; не бачив танців на вулиці, серена під балконами та боротьби на ножі, зате жінка вивозила любий спогад про молодого й запальчивого капітана. Тож не дивота, що дуже боронила Мадрид перед словними нападами чоловіка.

— Все повторяєш за капітаном. Вже і ваші залицянки перестають подобатися мені — — бурмотів Іванів.

— Чи ти з глузду зсунувся? Щож він мені? . Стільки його знаю, що й ти.

— Одначе я не говорю про нього крізь сон і на яві.

— Ні, це вже хіба вершок брехні!

— Зовсім не брехня. Я кілька разів у ночі чув, як ти говорила про капітана тай тепер не перестаєш говорити.

— Недобрий! Я стараюся як можу приєднати капітана для тебе, щоб ти мав товариша до чарки та щоб забув про розчарування, а він докоряє мені.

— Я саме думаю над тим, чи не краще булоб їхати відразу до Франції.

— Це виключене! Нікого не ялося розчаровувати. Капітан присвятив нам увесь учорашній день...

— І бідний наївся та впився за мої гроші.

— Огидливий скупар!

В цій хвилині надійшов капітан із черцем. Ґлафіра Семенівна привитала їх щиро, а Іванів мовчки та у злости, яка ще збільшилася, як побачив, що капітан цілує жінку в руку.

— Мій чоловік роздумався та це хоче їхати до Барсельони, — жалілася пані Ґлафіра.

— Чоловік від вас хотів бачити корабель, ми мусимо реванж.

— А бачиш! У Барсельоні напевно побачиш народню ношу та почуєш серенади.

Заки Іванів успів оконечно рішитися, чернець мав уже білети для всіх. Тому ввесь час кляв, а щоби вспокоїтися, занявся виекспедіюванням клунків. Як вернувся, капіван пояснював щось Ґлафірі Семенівні з великим захопленням, а вона не спускала з нього очей.

— Зле, — подумав собі.

Небаром почувся дзвінок. Капітан на злобне вдоволення Іванова двигав пудла та всі дрібні клунки його жінки, а чернець кіш із ковбасою та пляшками. У ваґоні капітан сів у куті побіч Ґлафіри Семенівни та тихе перешіптування переривав лише час від часу їдженням цукрованих овочів.

Ледви засіли у ваґоні, а вже падре Хозе забрався до їдження. Частував усіх, та ніхто після вчорашньої пиятики не мав апетиту. Іванів зїв лише яйце, щоби мати виправдання, чому пє вино. Кілька чарок зробило йому дуже добре. Міг уже спокійно дивитися на залицянки жінки й капітана тай бачив усе в ясніших барвах. Говорив собі: У Барсельоні будемо один день, а потім адіос капітанос і кінець!

Ґлафіра Семенівна якось не боронила чоловікові, навпаки молилася в душі, щоб якнайскорше впився та заснув, а тоді вона матиме волю. Одначе її мрії не сповнилися.

Чернець давно вже хропів, спертий об стіну переділу, а Іванів усе ще не спав, а виглядав крізь вікно.

Вкінці жінка попробувала чемно спитатися:

— Чомуж не пробуєш переспатися?

— Може тобі перешкоджую залицятися до капітана? — спитався схтильований чоловік.

(Дальше буде).

ПОВІДОМЛЕННЯ.

В справі Пропамятної Книги У. Н. Союзу подаємо до відома членства, що на засіданні головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу з 17-го лютого 1936 року рішено таке:

Пропамятна Книга коштуватиме $5.00 за один примірник. Коли мова про членів У. Н. Союзу, то вони обовязані покрити тільки кошти висилки Книги та видатки, получені зі спеціяльною оправою цеї Книги. Ці кошти виноситимуть $1.00.

Член У. Н. Союзу може замовити ТІЛЬКИ ОДНУ КНИГУ ПО ЦІНІ $1.00. Те замовлення має наступити ЧЕРЕЗ ВІДДІЛ, до котрого дотичний член належить.

Тому відділи повинні виготовити списи тих членів, що бажають замовити цю Пропамятну Книгу, сколектувати від кожного належитість у сумі $1.00 та прислати замовлення разом з належитістю до адміністрації „Свободи”. Замовлення треба надсилати впродовж наступних ТРЬОХ МІСЯЦІВ, а саме, березня, квітня і травня.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЯК УЧИТИ.

Пять тижнів тому завела дівоча Колеґія Васар у Покіпсі, Ню Йорк, курси для студенток про подружа й родинне життя. Курс був добровільний, себто ніхто не був обовязаний на нього записуватися. Студентки, що на нього ходили, не мали за це дістати ніякого признання („кредиту”) в своїх курсах.

Не дивлячися на те, курс усе був переповнений.

Курс відбувався в цей спосіб, що прелеґентові, чи прелеґентці, припадала година на відчит. Потім була перерва, підчас котрої кожда слухачка могла вийти з кляси, а потім ті, що осталися, мали ще цілу годину часу питатися прелеґента за річи, яких вони не розуміли.

Звичайно всі дівчата оставалися й на другу годину.

ЗАЩО ГОВОРИЛИ.

На кождій годині цього курсу говорив інший бесідник, чи інша бесідниця. Вибирали людину, що розумілася на справі.

Говорили наперед про суть родинного життя. Говорили потім про чисто тілесний бік подружа. Далі про залицяння й вибір подруга. Накінець про приходи й видатки в подружому життю.

Як видно з титулів відчитів, вчителі говорили студенткам про всі ті справи, за які дотепер професори ученикам і ученицям не говорили, бо, мовляв, ця справа належить до родичів, а про які родичі не говорили, бо, мовляв, як діти ходять до школи, то школа їх уже навчить про все, що їм треба знати.

ЗВІДКИ ЙДЕ НАУКА.

Як питалися студенток, як вони любили собі цей крус, вони відповіли, що їм курс подобався, бо прелеґенти й прелеґентки говорили про ріжні питання з наукового й розумового боку.

Це був мовчаливий удар проти дотеперішніх способів говорити про ці справи. Родичі відносилися до цих справ не розумово, але чуттево: вони не розповідали про факти спокійно, як розповідається про сонце або звізди, але говорили зі стидом, страхом або горячкою.

Наслідки такого ставлення справи були такі, що діти, замісць брати відомости про ці справи від родичів або вчителів, брали їх з вулиці, де говориться про ці справи теж не науково, і теж не розумово, але теж чуттево, хотяй з іншими чуттями.

НА ЩО ЗДАЛАСЯ НАУКА.

По відчиті на тему „залицяння й підбору подруга”, директор Колеґії Васар сказав: Цей курс має на цілі пристосувати школярки нашої школи до суспільности.

Іншими словами, людина, що про справи відношення між полами не є поінформована наукою й розумово, не є пристосована до суспільного життя.

ЧИ ВЖЕ ЗНАЮТЬ ЗАЛИЦЯТИСЯ.

Лікарка, що стояла на чолі цього курсу про подружа, сказала про цей курс:

„Най нікому не здається, що, вислухавши курс про залицяння й вибір подруга, наші дівчата вже знають, як залицятися й як шукати собі чоловіка”.

„Нічого подібного. Це не було й ціллю курсу. Але курс їм мав помогти дивитися на життя реальними очима — як до них хлопці залицяються, як вони будуть заручені і як поведуть до вінчання”.

На всякий випадок, це дає більше ніж традицийне: „Не вір хлопу як псу, як стоїть коло бзу”.

А ЩО ДІВЧАТА?

Так говорили про курс: директор колеґії та лікарка колеґії. А як дивляться на курс самі дівчата?

Як їх спитали, який вплив мав курс на дівчат, дівчата підчеркували як найбільше замітний вплив курсу це, що дівчата про полові справи тепер майже не говорять.

Та до того теж зміряє старе вихотання дітей. Одначе, дівчата кажуть: „Як ми обговоримо на курсі, відкрито й явне все, що треба, і як ми знаємо, як правда мається, то ми тоді вже перестаємо справою журитися й можемо приступити до інших справ”.

Власне старе виховання мало той нслідок, що людина, котра довідалася крадьком про полові справи, не переставала про них думати й не могла іншими занятися.

Котрий спосіб кращий?

ВЧИТЕЛІ З УЧЕНИКАМИ.

Не можна думати, що при старім вихованню одні тільки ученики, себто молоді люди, багато про цю справу думають й до інших братися не можуть.

Життева обсервація показує, що такі самі прояви показуються й серед старших, батьків і матерей дітей. Вічне заняття справою видно хочби з того, що багато з них любить про ці справи балакати, переходячи, як звичайно, до сороміцьких жартів.

КОГО БИТИ?

Чую, як кажуть: А хто цьому винен?

При старім вихованню люди звичайно ще й шукають виновника. Хто цьому винен? — отце питання.

Вина потягає за собою кару. Питатися: Хто тому винуватий? — значить стільки, що спитататися: Кого за це карати?

Нові виховники кажуть, що такі запити зайві і шкідливі. Вони питаються не: Хто тут винуватий? але: Яка цьому причина?

Як вони знайдуть причину, вони не кажуть, що тут треба когось карати, а кажуть: Видно, що цього не треба більше робити!

Та людям, котрі карали, дуже важливо навчитися заняти це друге становище, себто не карати інших.

— А то мені найліпше сподобалися були ви вчора на масковому балі, перебрані за білого ведмедя.. Та ви потім так пили в буфеті, як ви вернулися потім додому?

— Я зовсім не вернувся додому?

— Як то?

— Поліцай відпровадив мене до зоольоґічного городу.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Дальший поступ в будові У. Н. Дому.

В ціли приспішення будови Союзового Дому в Дітройт, Центральний Комітет будови дав ініціятиву для зорґанізування жіночої секції при Комітеті. До цеї секції вписалося поважне число жінок, як зпоміж числиць У. Н. Союзу, так і з інших орґанізацій. До уряду жіночої секції ввійшли пані Т. Ковальська, як голова, А. Медвідь, касієрка і М. Фортись, писарка.

Жіноча секція влаштувала дня 7. березня ц. р. в парафіяльнім домі на ціль будови бенкет, в якому взяло участь около три сотні гостей. Членниці секції, пані: Дзядик, Камінська, Братусь, Чорна, Михайлишин, Ващук, Слупецька, приладили смачний обід, за який належиться їм признання. Тостмайстром цього бенкету була пані Юлія Шустакевич, що є також членицею жіночої секції. Пані Шустакевич попросила о. сов. Сембратовича, місцевого пароха, відкрити бенкет, а опісля покликала до слова п. С. Михалюка, члена Центрального Комітету, який в доцільних словах зясував працю Комітету за останні два роки й візвав приявних до ще більшої жертвенности на ту ціль. Дальшими бесідницями і бесідниками були: пані Курило, що говорила з рамени 23 від. С. У. А., панна Кібзей, Катерина Дзядик і панове Й. Діляс і В. Дідик. При кінці д-р А. Т. Кібзей заликав до збірки на фонд будови і разом з п. І. Іванчуком занялися збіркою коло столів, яка принесла суму $127.20.

Жертвували: Н. Калиновський від „Джей Род Коул Ко.” $10; по $5: М. Крук, Сеньків, Михайленко, пані А. Кібзей, Й. Філяс, Калиновський, І. Столяр, Молдавець, М. Дембіцький, В. Білик, Іваськів, Дворянин; Ю. Шустакевичева $3; по $2: Анна Курило, Квасніцький, Навроцький, Шевчук, В. Викало, К. Павлик, Горбковський; по $1: Микитинський, Ґурняк, Головата, Лищак, Сковрон, Анна Дідик, І. Рах, Нидза, В. Дідик, Левкут, Ващук, Дідик (стар.), Капій, М. Коваль, Г. Кравчишин, Нова Пора, Балаковський, Павлик, М. Шустакевич, Ірина Шустакевич, Оля Шускакевич, І. Дзядик, Назаревич, Єднак, Петеричко, Стойко, Бабій, Романів, Бучковський, Совінський, Н. Н., І. В. Іванчук, Андрусевич, Мариняк; дрібними $1.20. Разом з доходу із бенкету і балю, що відбувся після бенкету, загальна сума приходу виносить $340.

Дотепер на фонд будови Комітет має готівки, зложеної в банку близько $4,000. Крім того має виплачену площу сумою $3,200. Майно Союзового Дому зростає з кождим місяцем, а також зростає активність і завзяття Комітету та союзовців. Недалекий вже той час, коли на гарній і простій площі стане в Дітройті народня святиня.

Крім того Комітет скликає загальні збори союзовців і всіх інших громадян дня 11-го квітня ц. р., на яких мається знову порушити справу будови. А дня 18-го квітня ц. р. аматори відограють представлення, з якого ввесь дохід має піти на будову згаданого Дому.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

З націоналістичного руху.

Дня 7. березня ц. р. шікаґовська українська націоналістична кольонія мала нагоду витати у себе визначних гостей, проф. А. А. Грановського зі Сейнт Пол і представника ПУН з Европи О. Грибівського. Точно о 3 год. пополудні простора саля була заповнена по береги. Інжинір С. Куропась, голова Окружної Управи ОДВУ в Шікаґо отворив збори і представив зібраним гостей, яких приявні привітали рясними оплесками. Відтак як першого бесідника покликав предсідник голову Ц.У. ОДВУ проф. Грановського, який дав дуже гарний і поучаючий доклад на тему „Чому ми є націоналістами”. В своїм глибоко передуманім докладі прелеґент пояснив, що все, що на світі жиє, має свої закони, яким мусить повинуватися. Головним законом всяких живучих істот є це, що вони мусять боротися за своє існування. І так само, як кожна істота мусить боротися за своє існування, так само нарід, коли хоче жити окремим життям, мусить боротися за свою самостійність. Дальше шановний бесідник зясував якими способами вороги стараються знищити наш нарід і його бажання своєї самостійности. В першій мірі вони хочуть знищити провідну верству у тім переконанні, що з рештою населення вони вже легко дадуть собі раду. Орґанізація Українських Націоналістів старається запобігти цьому нищенню українських самостійницьких стремлінь і проти ворожої сили старається витворити свою власну, підпольну силу.

По проф. Грановськім забрав слово дел. О. Грибівський. В першій мірі він передав привіт від Проводу Українських Націоналістів; він представив, чи може бути що краще над те, як праця для своєї нації. Він говорив як націоналістична ідея захопила найширший український загал, як витворила героїзм та відродила старого українського аґресивного, козацького духа. Тепер цього духа невсилі вбити ніяка ворожа сила.

По добр. Грибівськім забрав слово голова 2-го відділу ОДВУ „Синів України”, та вітаючи гостей, закликав членство ди дисципліни та льояльности до Центральної Управи ОДВУ і до ПУН.

По відчитах, Окружна Управа, разом з „Дочками України” устроїли принняття для гостей. Тостмайстром був голова Окружної Управи інж. С. Куропась. Підчас вечері було багато привітів і промов, де покликувано до слова членів 2-го і 46 відділу ОДВУ, членниць „Дочок України” і „Молодих Націоналістів обох відділів, членів Окружної Управи Молодих Націоналістів та редакції їх органі „Тризуба”.

Дальші орґанізаційні збори відбулися окружні збори й управ всіх відділів в Шікаґо. На цих зборах ухвалено низку резолюцій й намічено плян дальшої праці. В четвер відбулись збори і відчит в 46 відділі.

Підчас приняття гостей на Норт Сайд, переведено збірку де жертвували слідуючі: д-р І. Смук $10, інж. С. Куропась $2; по $1: П. Кулиняк, І. Пиніло, Г. Семочко, І. Савчик, І. Стефанюк, В. Лоняк, І. Когут, С. Кіняк, І. Карпа, А. Боднарчук, Д. Попадюк, М. Маринів, І. Курко, А. Крапяник, проф. А. А. Ґрановський, П. Жовнірчак, Г. Боднарчук, Д. Забияк, пані Когут, П. Мельник, Ф. Васильовський, Т. Шпікула, О. Дутчак, В. Паньків, Н. Кордик, М. Рошко, пані Булка, Т. Карпіньский, М. Леськів, П. Костерка, пані Карпіньска; по 50 ц. зложили: В. Великий, Н. Мотлюк, М. Сеньчук, П. Сеньків, пані Падола; $1.50 дав п. Д. Гаврилюк. Це є жертводавці з Норт Сайд.

Відділ 47-мий з Генсон Парку, жертвував по $1: П. Дідик, В. Тимчук, Ю. Куць, М. Рива, пані Дідик, пані Іващук, пані Крайс, В. Дідик. Дрібними датками було $2.10.

Відділ 46-тий з Савт Сайд зложив $2: П. Жовнірчак, А. Олешко; по $1: М. Гринишин, С. Брудний, М. Гірняк, Ю. Кріль, М. Маґдзяк, І. Побуцький, Др. Дирбавка, В. Савчин, С. Ментус, А. Максимюк, І. Когут, П. Дідик, А. Крупяник, М. Урбан, П. Пуцило, Н. Гуменяк, С. Ягело, І. Ларсон, С. Куропась, Р. Смук, о. д-р Ковальський, С. Шумовський. Дрібних жертв було $1.10.

Разом виказ жертв слідуючий: Норт Сайд $47, Генсон Парк $10.10, Савт Сайд $27.10. **Разом** $84.20 Решту добавила Окружна Управа, так що вислано на визвольну боротьбу через „Обєднання” $100.

За Окружну Управу в Шікаґо:

Степан Куропась, голова;
Г. Семочко, рек. секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим повідомляємо, що похорон бл. п. **Анни Бих,** відбудеться у вівторок рано, дня 30-го березня, а не в понеділок, як було подано в посмертній оповістці Товариством Дністер, від. 361 У. Н. Союзу.

УВАГА! ☞ УКРАЇНЦІ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ! ☜ УВАГА!

Подаємо до ласкавого відома всім українським Громадам, Парохіям, Товариствам, Сестрицтвам, відділам запомогових орґанізацій, Союзу Українок, ОДВУ, Січей, Стрілецьких Гуртків, Червоного Хреста, Молодих Українських Націоналістів, Горожанським Клюбам, Хорам і всім подібним установам в стейті Ню Джерзі, що

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА СТЕЙТОВА ОРҐАНІЗАЦІЯ В НЮ ДЖЕРЗІ, в порозумінні З ОКРУЖНОЮ УПРАВОЮ О.Д.В.У.

влаштовує

ЗДВИГ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗІ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1937 РОКУ

НА ФАРМІ ДОБР. ФЕДІРКА, NORTH STILES STREET, LINDEN, N. J,

(на тім самім місци, де відбулось подібне свято минулого року).

УКРАЇНЦІ! Поверх 6,000 народа брало участь у святі минулого року і кожний, хто тільки був, відїхав підбадьорений на дусі, з новою надією на кращу будучність, з новою силою до дальшої праці. Сьогодня ми є цілий рік ближче нашої мети, тому сьогорічне свято мусить випасти ще величавіше. Тому просимо, щоби всі вище вимінені і не вимінені українські установи здержалися від влаштовувань всяких імпрез у тім дни в себе, а взяли участь у тім народнім святі. Ми бодай раз в рік мусимо заманіфестувати і показати, що ми не хочемо ділитися і битися між собою, але злучитися разом і спільно працювати при осягненню тої найвищої цілі, а то Вільної, Неділимої, Свобідної Української Держави. 73

Екзекутива Української Національної Стейтової Орґанізації в Ню Джерзі.

ПРОТОКОЛ

СЕМОГО КОНҐРЕСУ „ОБЄДНАННЯ".

Семий Конґрес „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці" відбувся дня 20. грудня 1936. р. в готелі Пенсилвенія в Ню Йорку.

(2)

ПО ПЕРЕРВІ:

Дальші наради почалися в год. 3 пополудні. Відчитано низку привітів як також вимінено грошеві посилки, які надіслали ріжні українські орґанізації з нагоди Конґресу. В тому часі, д-р С. Демидчук від імени верифікаційної комісії заявив, що на Конґресі є 112 делеґатів, які заступають 98 ріжних організацій, а крім того ще 26 гостей.

5) РЕФЕРАТИ:

а) **Українська молодь в Америці:**

1) **Ст. Шумейко: Що вона собою уявляє та куди прямує?** (Гляди „Юкраініен Віклі" ч. 52 з 1936). Після виголошення реферату, проваджено дискусію. **Е. Лисенко** заявляє, що не є згідний з тим, щоб ставити перед українсько-американською молодю таку ділему: „Україна-Америка". Твердить що молоді повинні брати живу участь у визволенні України та при тому бути вірними синами Америки. Реф. **Шумейко** відповідає, що фактично він не ставить ділеми в такій формі. Він теж каже, що молодь повинна брати участь в українськім житті. Це самозрозуміле. Але не треба забувати, що вона виросла на американському ґрунті. Тому треба числитись з реальним життям. **Д-р Демидчук** твердить, що треба брати молодь такою, якою вона є. Треба запрягати її до праці над відбудовою Української Держави. Але не всі ідеї, що приходять із старого краю, є добрими. Наприклад ліві. Тож треба ці ідеї, що надходять міцно фільтрувати. Дел. **Семенина** говорить, що українська молодь тут тісно звязана з Америкою. І саме з тим фактом числився цілком слушно й прелеґент. **Адв. Пізнак** твердить, що треба получити український ідеалізм з американським практичним змислом. Дел. **Робертс** завважує, що американська система, поступу й цивілізації може багато внести в наше життя, коли ми будемо правильно її розуміти. Дел. **Стефанів** говорить про працю молоді у Філядельфії („Юкраініен Кронікл"). Дел. **Леськів** звертає увагу, що велика частина нашої тут родженої молоді є заанґажована в націоналістичному русі й видає навіть свій власний орган „Тризуб" в Шікаґо. Дел. **Марійка Боднар** говорить, що треба розріжнити молодь, що приїхала з краю та більше вихована в українському дусі, від молоді тут родженої. Говорить, що наша молодь повинна брати більшу участь в американському житті. **Адв. Гаврилко** говорить про потребу одного аполітичного українського культурного центру. **Адв. Кузьма** твердить, що не треба робити ріжниць між українською й американською стороною життя. Треба змагати творяти одно спільне життя: українсько-американське. Дел. **д-р о. Клодницький** заявляє, що молодь душа нації. Треба її відповідно виховувати, щоб мати бажані наслідки. Прелеґент **Шумейко** твердить, що у свойому докладі він повів синтезу двох світоглядів, українського й американського.

2) **Ст. Курляк: Молодь про українську мову й школу в Америці.** Референт говорив про конечність української високої школи в Америці. Вимагає, щоб дати стипендії для української університетської молоді, щоб вона мала змогу вчащати до цеї школи. Такий курс мігби тревати 3—4 роки та продукував би фахівців від української мови й літератури взагалі. Дел. **Гамкало** забрала слово в дискусії та видвигнула справу українських радіових програм, підчеркуючи їх дуже некорисні впливи на молоду українську генерацію. Каже, що ці програми цілком невідповідні, та що під покришкою українських програм, які представляється як як „громадську справу", одиниці провадять свої персональні інтереси. Крім того, „Обєднання" повинно постаратися, щоб ми мали українські мапи, словники, книжки. При цьому цитує багато жерел, з яких виходить, що є ще в американських публікаціях дуже багато баламути щодо української справи.

б) **Марія Нагірна: Враження з України.** (Гляди „Юкраініен Віклі", чч. 5 і 6 з 1937 р.). П-на Нагірна була на українських землях в СССР і в Польщі. Враження про цю подорож друковані в „Юкраініен Віклі". Після того делеґати запитували прелеґентку про детайлі її подорожі, на що вона давала влучні відповіди, твердячи при цьому, що українське життя в старім краю є надзвичайно цікаве. Не зважаючи на ворожі окупації, прелеґентка вірить, що українська нація прямує до свого політичного й національного відродження.

в) **О. Ревюк: Наші видавництва в будучому:**

У свойому рефераті говорить про потреби ширення українського друкованого слова українською й анґлійською мовою. Частину його реферату вже порушувано при нагоді дискусії над потребою української школи та культурних центрів.

В дискусії п-а **Боднар** твердить, що є неслушні закиди, звернені на адресу „Обєднання" в справі поширювання українських книжок, тих, що видані анґлійською мовою, мап і т. п. Твердить, що з практики знає, що наші люди не дуже то поквапно купують свою літературу, хочби вона яка була гарна. І молодь теж не дуже то купує і наші анґлійські видання. П-і **Малевич** подає дещо про культурну працю в Пітсбурщині, де теж відчувається брак вчительських сил і охоти поміж нашими людьми займатися українськими культурними справами.

П-і **А. Ваґнер** твердить, що всетаки вже видно в молоді певний поступ. Ось прим. в Джерзі Сіти засновано середний курс української мови при університеті, й можна сказати, що він викликав серед молоді зацікавлення. Дел. **Свистун** пропонує, щоб перевести збірку для молоді. Справа не перейшла, бо представники молоді заявили, що вони не прийшли колектувати гроші, а тільки в загальному зацікавити громадянство з поглядами молоді про працю для української культури. Дел. **Пасічник** твердить, що „Обєднання" повинно пильніше занятися справою школи та уможливи до неї доступ ширшому загалові молоді. Дел. **Яремко** твердить, що вони впровадили у Філядельфії навчання української мови безплатно, а таке можнаб завести і по інших містах. Дел. **Стефанів** говорить про те саме й додає, що „Борд оф Едукейшен" радо в цій справі поможе. Дел. **Козбин** стверджує, що в Ню Йорку провадить безплатно курс навчання української мови „Доблю-Пі-Ей". Тому треба використовувати теж і такі можливости.

г) **Д-р Ґалан: Як повинна виглядати праця обєднаних народніх сил на місця?** Прелеґент спинився докладно над українським життям у Філядельфії, даючи його за примір іншим містам нашої еміґрації. Каже, що до успішної праці є конечною певна централізація орґанізацій, щось вроді центральних комітетів по більших містах. Тоді є можности громадської контролі, а висліди праці куди більші. Праця таких центральних осередків малаб йти в напрямі пропаґанди нашої справи як теж допомоги українському населенні шляхом моральної піддержки чи допомогою при шуканні праці. Крім того, таким чином можна краще зорґанізувати громадське життя та недопускати на місцях до ріжних деморалізаційних виявів, які часто трапляються.

Можна також економічно піднести рівень еміґрації, прим. шляхом закладання українських банків, підприємств та т. п. Можна також занятися висилкою студентів до краю підчас вакацій, або спроваджуванням студентів з краю. Така виміна дасть змогу як одним так другим пізнати старий край і Америку. Цих справ не можна перевести, бо є великі перешкоди з боку старших політичних орґанізацій, але їх треба усунути. Вносить резолюції відносно свойого проєкту (також і в справі перепису населення) та в справі обєднання більших українських орґанізацій згори.

В дискусії брало участь багато делеґатів. Дел. **Павчак** твердить, що відколи почали творитися націоналістичні відділи ОДВУ, від цього часу в громадах запанував загальний спокій. Маючи ясну ціль та програму, націоналісти зуміли усунути деморалізаційні чинники з громад.

ґ) **Адв. Пізнак: Наші політичні змагання в Америці.**

Реферує про можливости економічно-матеріяльного та морального характеру, які далаб тісніша співпраця з американським політичним світом. Арґументи попирає фактами. Реферат викликує щирщу дискусію.

ПЕРЕРВА:

Після 15-минутової перерви дел. **Муращко** від імени виборчої комісії представляє лісту кандидатів. По дискусії над замітами, піднесеними у звязку з цею лістою, дел. **Слободян** дає внесок, щоб приняти лісту кандидатів до уряду вцілости. Предложену лісту принято. (56 за, проти нікого). Доповнено її ще шляхом кооптації.

6) ВИБІР НОВОГО УРЯДУ:

Омелян Ревюк — предсідник, Анна Середова і Микола Муращко — заст. предс., д-р Лука Мишуґа — рек. секретар, Дмитро Галичин — фін. секретар, Юліян Павчак — касієр. Контрольна комісія: Михайло Пізнак, Микола Близнак, Володимир Череватюк. Члени уряду: Микола Данильченко, Марія Баран, Евстахій Кривень, Іван Клок, Петро Драпак, Василь Цільник, Петро Дубовецький, Анастазія Ваґнер, Марія Малевич, Микола Кисіль, д-р Семен Демидчук. Кооптовані до уряду: С. Курляк, адв. Робертс, Стефанів, Гамкало, адв. Кузьма, С. Галичинова й О. Яремко.

7) УХВАЛЕННЯ РЕЗОЛЮЦІЙ:

Д-р Л. Мишуґа від імени резолюційної комісії відчитує резолюції: загально-українські та політичні, резолюції, що відносяться до визвольної боротьби, загально-культурні та пр. які принято. (Гляди „Свобода" чч. 300 і 301 з 1936 р.).

8) ВНЕСКИ Й ЗАПИТИ.

Д-р Мишуґа вносить, щоб Конґрес післав привіт О. Колинцеві з нагоди його 40-літньої діяльности, на що Конґрес годиться. **П-і Ваґнер** виясню справу деяких посилок з Джерзі Сіти прямо до краю на інвалідів, мотивуючи це бажанням Центрального Комітету дістати почесну грамоту. **Д-р Демидчук** обговорює справу української участи в світовій виставі, що відбудеться 1939 р. в Ню Йорку. Цю справу віддано урядові.

Д-р Мишуґа подає, що „Обєднання" одержало листа від д-ра Евгена Петрушевича в справі допомоги обороні Західної України на міжнароднім полі. Дел. **В. Ваґнер** говорить, що дуже задоволений з праці „Обєднання і піддає, щоб „Обєднання" тримало точний рекорд поодиноких громад, а тоі й товариств. Секр. **Галичин** відповідає, що коли мова про збірки і жертви, то все це є зарекордоване якнайточніше, а ОДВУ веде ще окремі рекорди щодо жертв на визвольну боротьбу. Дел. **Мартинюк** ставить внесок, щоб „Обєднання" запротестувало проти надавання українських пісень чужими радіо-стаціями, в першу чергу московськими, які подають наші пісні як свої.

Після дискусії **інж. Малевич** візвав Конґрес відспівати „Ще не вмерла Україна". На тім Конґрес закінчено. Конґресом від обідової перерви провадив місто-голова інж. Малевич.

Секретарі Конґресу:
Олена Сивуляк,
Володимир Душник.

Учитель: Що мені можеш, Моріц, сказати про Діоґена?

Ученик: Нічого злого, то був дуже порядний чоловік.

ЧИСЛО УЧЕНИКІВ ШКІЛ.

Щойно видана шкільна статистика Бюром Освіти при Департаменті Вніших Справ у Вашинґтоні, виказує, що звиш 30,600,000 населення Злучених Держав ходило 1933-1934 року на цілоденну науку. В додатку деякі з них та інші в числі 421,865 ходили до літних шкіл, коли 932,000 вписалося до вечірних шкіл, 273,500 на коротко-годинні та продовжаючі курси, а 254,000 на ширші та заочні курси. Після мірила освіти, 23,262,000 було у початкових школах, 6,097,000 в вижчих, а 1,055,000 у високих школах. Яких 89 відсотків тих шкіл це публичні, а 11 відсотків приватні.

Не зважаючи на ці статистичні дані, пересічний американець покінчив тільки курси початкових шкіл у вижчих школах та каледжах по цілім краю, освітний рівень у Злучених Державах постійно підноситься. Під цю пору, 5,273,000 осіб, або 7 відсотків всього населення звиш 21 літ життя, покінчили або вчилися у каледжах, 5,153,000 покінчили вижчу школу, в 14,285,000 ходили, але не покінчили вижчу школу. Прочі, кромі 3,675,000 неграмотних, покінчили або тільки ходили до початкових шкіл. На кожного американського учня припадаю 400 долярів маєтку. Весь шкільний маєток у Злучених Державах виносить 12,050,000,000 долярів.

ФЛІС.

Пан Курфалюк прийшов до поліції: Чи мігби я говорити з вломником, який вчора вломився був до моеї хати?

Комісар: А навіщо вам?

— Я хотів би від нього довідатися, як він міг увійти до хати, що моя жінка не збудилася?

Причина смутку.

— Ти чого такий сумний, хлопче?

— Бо я втік із дому, щоб не піти до школи, а тепер щойно пригадав собі, що ми сьогодні маємо вільне...

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(141)

Поспішно почав Олд Таймер розвязувати дроти, якими був спутаний Тарзан. Виконуючи цю роботу він думав також про інші справи, які нервово прошибали його голову. Перше за все його дивувала приязнь Тарзана з малпами і його великий вплив над ними. Це все виглядало на якусь неймовірну казку, на щось майже містичне. Ці малпи були його слугами.

Тепер він був теж певний, що це Тарзан врятував їх перед бебетами й це він своїми стрілами поклав трупом трьох дикунів, що за ними гналися. Тарзан потвердив його здогад. Він також розказав коротко Олд Таймерові про те, як заломилася під ним гиляка, як він впав на землю та як його безпритомного звязали бебети. Сказав теж, хто його врятував.

Олд Таймер слухав цього уважно, але гадки його раз враз зверталися до Калі Бвани. Нарешті всі дроти були розвязані. Тарзан зірвався на ноги. Він був зовсім спокійний і немов нічого не сталося, почав розпитувати, де є дівчина. „Я не можу точно сказати де, бо малпа так скоро гнала, що я не міг затямити шляху", відповів Олд Таймер.

„Це нічого. Я знайду шлях", запевнив Тарзан. „Буду йти за слідами Ґа-Яти. Сліди свіжі, то цілком певно ми по них дійдемо до дівчини". Ця гадка не зовсім подобалася Олд Таймерові. Йти за слідами — це довга і повільна справа, думав він собі. За той час Калі Бвану може стрінути якесь лихо. Та він не знав ще способів Тарзана.